

Ion Luca

Teatrul românesc a pierdut în Ion Luca pe unul dintre fecunzii noștri dramaturgi. Născut la 7 decembrie 1894, în orașul Roman, Ion Luca debutează la vârsta de 39 de ani, către sfârșitul lui octombrie 1933, la Teatrul Național din București, afirmându-se în anii următori, ca unul dintre dramaturgii de prestigiu ai perioadei interbelice.

Dar, spre deosebire de ceilalți reprezentanți valoroși ai generației sale, care numără pe : Mihail Sorbul, Al. Kiriteșcu, Victor Eftimiu, G. M. Zamfirescu, Victor Ion Popa, Camil Petrescu, Mihail Sebastian și alții, deși și-a consacrat întreaga viață creației dramaturgice, Ion Luca n-a fost, ca o mare parte dintre aceștia, ceea ce se cheamă îndeobște un „om de teatru“, căci el n-a scris nici cronică dramatică, n-a făcut nici eseistică teatrală și nici nu s-a legat altfel, mai concret, de practica scenei. Poate că așa se explică și faptul că numele dramaturgului Ion Luca nu a mai apărut, decît de două-trei ori, pe afișele de premieră ale teatrelor, pînă în anul 1949, în jurul lui lăsîndu-se uitarea...

De la el ne-a rămas o zestre dramaturgică ce însumează peste 40 de piese de teatru (drame și tragedii în versuri și proză, comedii, tragi-comedii, poeme dramatice, alături de cîteva reușite traduceri și unele dramatizări jucate pe scenele unor teatre ori la radio) ; totuși pentru marea majoritate a cititorilor și a spectatorilor de teatru, numele lui Ion Luca rămîne, încă, insuficient cunoscut.

Semnalăm doar cîteva dintre cele mai valoroase lucrări ale sale, unele dintre ele montate în decursul ultimului deceniu pe scenele teatrelor naționale din București, Iași, Cluj, a Teatrului de Stat din Arad sau a Teatrului „Ion Creangă“ : Alb și Negru (Constantin Vodă Cantemir) ; Rachierîța ; Amon-Ra ; Mărișca ; Femeia Cezarului ; Năframa iubitei ; Salba reginei ; Dumitra ; Leana Vrăjitoarea ; Delta blestemată ; Cuza-Vodă ; Cele patru Marii ; Pelina ; Apele-n jug ; Școala de la Humulești și altele.

În multe dintre piesele sale, sursa de inspirație o reprezintă trecutul istoric, lumea miturilor populare ; dar nici viața contemporană, cu luptele și frămîntările ei chinuitoare, nu i-a rămas necercetată.

Ceea ce se poate remarca cu deosebire în lucrările sale este atenția specială pe care a acordat-o omului, luptele sale cu greutățile ivite în cale, pentru desăvîrșirea personalității și împlinirea idealului său de viață.

Viața lui Ion Luca, închinată în întregime dramaturgiei, s-a scurs într-un vechi orașel moldovenesc, la Vatra Dornei, departe de clocotul vieții noastre literare. Prin fecunda sa activitate, dramaturgul și-a adus o contribuție meritorie la dezvoltarea teatrului românesc contemporan, chiar dacă în creația sa s-au făcut resimțite, alături de linia realist-critică și unele tendințe mistice.

Iată de ce se cuvine să ne îndreptăm acum atenția asupra operei lui Ion Luca pentru a cîntări ceea ce este efectiv valoros în ea, și pentru a o restitui astfel publicului larg cititor, și mai ales scenei.

Marin Theodorescu